

LIBERTATEA

Abonamentul la „Libertatea”: 50 Lei pe an.
Pentru țărani, prețul foil e scăzut la numai
82 Lei pe an, 16 Lei pe 6 luni, 8 Lei pe 3 luni.
„Foala Interesantă” și „Plugarul Luminaț”
li-se dau gratuit.

FOAIE PENTRU POPOR

Apare în fiecare Joi

Director: Pr. IOAN MOȚA

Pentru Americani: „Libertatea”, „Foala Inter.” și
„Plugarul Lum.” pe un an 3 dollari. Bani se trimis
la dl John I. Savu, 1. Main Str. Warren, Ohio. Foli
la Orăștie se dă de știre prin o cartă postală.

Și acum, fiecare la munca lui!

— Patimile să înceteze. —

Ca nu puțină îngrijorare vedem, că dihonă de ură care s'a sălășluit în inimile oamenilor în zilele involburatelor alegeri, — nu se mai liniștește. Vecinți, cunoscuți, rudeni, ce se vedeau bucaros, azi se fac că nu se mai văd, pentru că unul a ținut cu „regionalistii” din Partidul Național, alții cu „ciocoi” liberali. Mulți se lapădă de biserică, se fac nazaricuși, pentru că preotul li-a fost „om slab”... Oamenii își uită și de lucrul lor, bătându-și capul tot cu „politică”.

Apoi asta e rău! Asta ne aduce aminte de ce am văzut odată pe Sulevardul Elisabeta din București. Treceau pe el 2 sărăhoi, unul c'o lopață pe mână, altul c'un măturoi, erau oameni din serviciul Primăriei, măturători de stradă. Curgeau zdrăncele după ei. Totuși, despre ce credeți că vorbeau cei doi golani? Făceau „politică!” Da încă ce politică! De cea naltă de tot. Zice unul:

— Ei, cum să mai poți tu trăi frate, dacă noi trebuie să ținem pe spatele noastre „doză dinastii” (Familii Domnitoare): una Dinastia „Hohenzoler” a Regelui, și alta „Dinastia Brătienilor...” Și trage-le la frecări și socoteli...

Vezi cu ce-și băteau ei capul în sărăcia lor: purtau grijele și gândurile familiei Domnitoare și a familiei Brătienilor... În loc să se întrebe: Oare ce să mai lucrăm în cele 2—3 ciasuri slobode ce avem pe zi, ca să mai câștigăm, ca să ne curățim de zdrăncele de pe noi...

Apoi, — cam așa am ajuns și noi în Ardeal. Nici țărani nu mai au alt glod, decît politica cea mare cu toate urile, turbările și răutățile ei.

Să ne desmetecim, frați din popor. Alegerile au trecut. Noi, marea mulțime, ne am spus cuvântul prin votul dat. Acum să lăsăm pe fruntașii noștri politici, ca ei să îngrijească mai departe de urmările votului dat de noi, vot care a putut fi furat

din urnă, dar nu o furat din știrea tuturor, că cui l'am dat în faptă! Acum — tot omul să se întoarcă la lucrul său, să muncească, ca să sporească el, și prin el statul în suș, — și atunci bine își va fi împlinit rostul său în stat. Și să așteptăm până iară ni se va cere părerea, fie în chip de vot, fie la mari adunări politice, — și atunci de nou să ni-l dăm cu aceeași bărbăție, ca de data asta! Și prin asta dovadă mare da-rem lumii, că — oameni vrednici suntem. Dar până la alt prilej, până la altă chemare — pe muncă, pe muncă spornică și rodnică!

Avem conducători vrednici de toată încrederea noastră. Să lăsăm să poarte ei gândurile politice și ale noastre! — Noi să ne vedem acum de lucrul nostru cel de toate zilele, — așa poruncește înțelepciunea!

Alegerea dela Sebeș.

La Sebeșul sășesc încă a fost alegere nouă între cei 2 candidați cari la întâia luptă câpătaseră mai multe voturi (balote): candidatul național și cel al guvernului.

Noi credeam că guvernul, după ce are deputați aproape mai mulți decât îl trebuie, — ca să mai domolească dreptă supărare a poporului care s'a alipit așa de tare de Partidul Național, și a cărui candidați, adevărații dorii ai lui, au fost înălțurași așa cum știm c'au fost, — va lăsa la balotage alegerile de tot libere, ba și locurile de unde se vor retrage cei aleși în mai multe locuri.

Așa era firesc să fie.

Dar iară ne-am înșelat în credința noastră aceasta!

La Sebeș s'a dat luptă mai feroasă decât alurea pentru a zmulge candidatul național mandatul de deputat! Dl Dr. Vlad, care mersese să ajute naționalistului, a fost oprit a umbla prin cerc, sub cuvânt că n'are bilet de liberă umblare prin cerc, dela prefectul aceluia județi. Dar cine-a mai auzit că azi trebuie acel bilet?

În ziua alegerii, un om de frunte ca dl P. Drăghici, senator ales al aceluia cerc, n'a fost îngăduț să stea în sala de votare, ca bărbat de încredere al candidatului național! Așa apoi, — a fost scos „eles” dl Lazar Tritean, liberal.

Înțelegem din aste, că toate făgăduelile, că guvernul își va îndulci ținuta față de Partidul Național, sunt numai povești de adormit copilul. În faptă el adună tot, cu buna unde poate, cu răul unde altfel nu merge, — dar potrivnicul nu-l lasă nici fărâmițurile! Și pe acelea, Partidul Național trebuie să le zmulgă cu cele mai grozave încordări de puteri!

Mărturisiri, cari ne taie nădejdea.

Ziarul „Indreptarea” a dlui general Averescu, ține a și din izvor neîndolos, că „o persoană sus pusă” (înțelege pe Regele), după ce a aflat de volnicile săvârșite în alegeri, volnicii cari le dau înfășișarea de alegeri barbare și că au stîrnit adincă nemulțămire în popor, — a spus:

„Da, e adevărat, coarda s'a încordat foarte tare. Eu însă văd mai bucuros niște alegeri barbare, cari să ne scape civilizația (sterea de înaintare la care a ajuns țara), decît niște alegeri civilizate (înaintate, frumoase prin libertatea lor), cari să ne statornicească barbarial...”

S'ar părea din aceste cuvinte, că Maestratea Sa Regele socotea sterea la care ajunsese sfatul țării prin alegerile de mai înainte, pe urma cărora nu putea lucra cu spor, de „stări barbare”, de care a dorit să scape prin niște alegeri barbare, dar pe urma cărora să se aducă în sfatul țării, și prin el în țară, stări civilizate, cu ajutorul cărora să se poată lucra.

Că s'a ajuns acest scop ori nu, se va vedea după deschiderea sfatului țării. Dar prea ușor se poate înșela, că nici sfatul de acum, ales așa cum știm, să nu poată lucra, decît folosindu-se și acolo de mijloace barbare, împotriva deputaților de împotrivire. Și atunci: una ai vrut și alta a ieșit: să fii „barbar” numai în alegeri, și cînd colo vei fi silit a te folosi într'una de barbare în chiar casa țării, — ceea-ce ar arăta, că nu și-ai ajuns scopul deloc.

— Că e pe aproape de adevăr aceea ce spune „Indreptarea”, se vede și din faptul, că ministrul de Industrie, Sassu, a spus unui gazetar cu care a vorbit despre alegeri: „Amestecurile (puteri în alegeri) dacă s'au făcut pe undeva, iacă vă spun, ca să se știe, că s'au făcut cu învoirea tuturor oamenilor hotărîtori ai țării, cari au ținut că e o trebuință pentru țară, ca să fie ocîrmuită de partidul care e la putere...”

Noi aveam cele mai bune nădejdi, că aflîndu-se la locurile cele mai înalte, de călcările de lege și nesocotirea dreptului a zeci de mii de cetățeni alegători, — acelea vor să fie urmăriți și pedepsiți ca fapte rele. Dar pe urma acestor mărturisiri a unui Ministru și, de-o fi adevărat, chiar a M. S. Regelui, — nădejdea de a vedea îndreptate aceste păcate din alegerile ce trecură, se împușnează foarte.

Totuși, nu o pierdem de tot. Nici nu știți de unde răsare ceva, ce poate sili pe cei dela cîrmă a-și schimba ținuta și a cerca o reparare a nedreptăților.

Sfatul dela Cluj

Duminecă, Luni și Marți a avut la loc la Cluj adunarea comitetului de 30 a Partidului Național, cu senatorii și deputații nou aleși, la un loc.

S'a hotărît: Să se cetească în sfatul țării o declarație (vestire) sărbătorească, care să arate, că Partidul Național nu poate intra și nu poate lucra cu un sfat ales prin blăstămatele mijloace cunoscute. Apoi să iasă din sfat.

Declară că acest sfat e nelegiuit, și așa fără putere rămîn și hotărîrile ce se vor aduce în el.

După ce declară asta s'a făcut, se concheamă Marele Sfat la Alba-Iulia, care apoi el va hotărî, că deputații partidului ce se facă, să mai meargă în acest parlament, ori să-l părăsască de tot?

După alegeri.

— Sălbătăcire de moravuri —

Nebunele alegeri ce trecură, au înveninat peste măsură pe prea mulți din oamenii, cari altfel erau așezați și le-ar ședeă bine să fie și acum.

— Așa, ca pildă îngrijitoare, călim. că în gara Brașov, în ziua de 10 Martie (a treia după inventa-

tele alegeri de acolo), prefectul județului, Dr. Sulică, s'a bătut cu un ofițer. Prefectul s'a ales cu o zdravănă viață la ochi. Și doar cră de față „zlesul” deputat Grădiștean cu două doamne cel însoțesu.

— în multe locuri preștii sunt bulduși de popor în fața bisericii, ori chiar în biserică.

— Oamenii ce se cinsteau și stăteau de vorbă în pace unii cu alții, azi îi vezi trimțându-și ochii din ochi și, dacă numai pot, foarte bucuros cărcă a se scindea unul pe altul în fața poporului. Și ca mâne o să le pară rău de ce fac azi, scoși din firea lor, de urâte patimă politică...

Zvonuri.

Se repetă mereu zvonul, că guvernul va încerca o împăcare cu Partidul Național, — și ca preș al împăcării ar da voce a se nimici alegerile unde s'au făcut volatilitățile prea strigătoare, având să se facă acolo alegeri noi, cari ar fi lăsate libere, — prin ce cu bunăsimă ar leși aleși acolo naționaliști.

La nici o întâmplare însă — spune zvonul — locurile cesfel lăsate la alegeri libere, și prin asta trecute Partidul Național, n'ar putea trece de 30 deputați și 15 senatori.

Având în vedere puterea cu care guvernul s'a legat să scoată cu orice preș și la Sebeșul săsesc și alurea, pe omul său, — noi nu credem deloc în acest zvon.

Ce bine vedeam noi.

În numărul trecut, scriind la „Zvonuri” despre vestea că Maestătea Sa Regele va veni la Cluj, ca imblind puțle frunțășilor vieșii noastre de obște, prilej a veni înaintea Sa și a-l arăta dorințele, plângerile, pentru a putea întreveni împăciitor asupra unora și altora, — spuneam:

„Unii leagă nădejdi de acest zvon. Noi îl credem numai zvon, așa o pilulă adormitoare, care să domolească cu un cias mai repede pe cei prinși de nemulțumire. Să nedăduiască dară, că cu prilejul acela, ni se va face „dreptate”... În așteptarea acestei dreptăți ce o să vie, lumea se mai liniștește...”

Și îndată după asta scriam:

„Iar după ce se va vedea că lumea s'a liniștit, — va veni și-rea, că Maestătea Sa, avind alle lucruri mai grabnice, a amânat pe alte vremi venirea la Cluj.”

Dar pe când să punem foata sub țipor, un ziar din Cluj (Gazeta Ardealului) ne adăcea chiar programul (planul) de primire a Maestății Sale, cu sărbări, cu operă română și meghiară, și altele.

Și atunci ne-am zis: Greșim. Să nu scriem că n'o fi nimic din făgăduința cu venirea Regelui. Hai să ștergem partea aceea dela urmă. Și am șters-o, — dând și noi la noutăți emănuite din planul de sărbări ce se pregătesc la Cluj.

Dar abia am țipărit fosia (Mercuri) și Jol primeam zisul „Voința” dela Cluj, care spunea:

„Data sosirii Maestății lor Lor Regale și Regina, s'a amânat după deschiderea parlamentului.”

Ba să vedeși că s'a amânat de tot...

Eroi risipiți

aduși să-și doarmă somnului de veci aproape de cel țab și ai lor...

Societatea „Mormintele Eroilor” înfrunțată de inimile bine simțitoare pentru a îngriji de osemintele celor cari sa căzut pentru patrie, ca ele să-și aibă cel puțin un loc de odihnă vrednic de pomenirea lor sfântă, un mormânt îngrijit, imboldit cu flori, presărat cu aducerile aminte a celor în viață, — a făcut iar o faptă frumoasă:

La cererea alor 23 de familii din București, cari știau unde sunt îngropați fiii ori părinții lor, cu carui ca osemintele acestora să fie aduse acasă și așezate spre odihnă de veci, aci în Bucureștii pe care atâta l-au iubit, de care le e legată toată pomenirea copilăriei și a frumuseții tinerețe ori bărbăției, — numita Societate a hotărât desproperea celor 23 eroi risipiți în felerite cimitire și pe câmpurile Moldovei, și să le aducă la București.

Le-au scos, le-au pus în 23 sicrie noi și așezându-le cu evlavioasă parădă în 3 vagoane de marfă, prefăcute în vagoane de dnas merșii, — au fost aduse la București, Daminecă în 12 Martie.

Pe la clasările 2 după amiază, cind se știa că sosește trenul cu eroii, — pe peronul Căii de Nord din București se eliar zeci de Societăți de pomenire militară, cu stegurile lor, apoi radele morșilor și o mulțime mare de lume.

La clasul 2 scind trenul, coșciugurile au fost coborite din vagoane și așezate pe peron, unde s'a făcut asupra lor sfiala slujbă bisericească de către Vicarul Metropolitanului arhierul Platon Cloșu, încunșurat de 28 protolerei (protopopi) și preșii.

Iar fiindcă printre cele 23 sicrie, erau 7 a unor soldași evrei, pentru aceștia slujba a făcut-o rabinul Dr. Niemercow.

Apoi n'au restit o cuvintare de către un ofițer, în numele Societății „Mormintele Eroilor”, — după care sicriile au fost ridicate de soldași, cari le-au purtat pe umeri până afară în curtea gării, unde le-au așezat pe Carăte de morșii, în care vreme muzica militară cînta „Pentru rugăciune”. S'a parat apoi tristul convoi care a trecut prin ulițele de frunse ale orașului epre cimitir. Aci s'a făcut încă un prohod peste sicrie și au fost așezate cu toată cinstea în mormintele noi ce le așteptau.

Așa s'au adus și așezat acești eroi, căzuți în războiul cel mare

pentru întregirea României. Fîind acum aci aproape, e o ușurare pentru sufletele celor iubiți ai lor, care pot merge ori-cînd să verse o lacrimă și să pună o floare pe țarina lor...

Alte citeva rinduri de cesfel de soldași au mai fost aduși și altele vor urmă. — fie la București, fie în alle comune ori orașe, unde cel iubiți ai lor l-au cerat.

Vești rele din Sîrbia-Mare.

De vre o 2 săptămînal gazetele aduc vești tot mai rele din țara vecină: Jugoslavie (sau Sîrbia-mare).

La Sîrbia mică de năstarea războiului, nu fost alipite, pînă pacea propusă Austro Ungariei la Paris, Croația și Slavonia Bosnia și Herțegovina și Montenegro, precum și o parte din Bănat. Pînă asta Sîrbia a ajuns cam de două ori de mare, ca înainte de război, și se spropie de România, ca mărime și ca număr de locuitori.

E însă un lucru greu a face pe cel legeși prin băvîl nollor hotare, să trăiască bine împreună și să se supună cu drag nouei stăpîniri a Sârbilor dela Belgrad. Și asta pentru cuvântul, că Croașii sunt un popor mai înșinat în cultură decât Sîrbii din vechiul Regat sârb. Pe por ce a trăit de sute de ani în lupte dârze cu Ungurii cari îi ocărmoșeau dela Pesta pînă „Banul Croației”, care era todeauna un ungar trufaș, poporul croat a învățat a se purta cu espul sus, e plin de mândrie de sine, și acum nu se poate împacă cu gândul, că are să umble cu espul plecat năstarea altui popor, fie acela chiar și poporul-frate sârbesc. Mai ales că poporul sârbesc, trăind pînă relate cu o jumătate de veac sub jug și jaf turcesc, a rămas mai nepoi în cultură (bună învățătură) și în bunăstare, ca poporul croat.

Și mai e acolo un năcz. Sârbii, ameșii de norocul de e fi leșit bine din război, se socot „brăitorii” Austro Ungariei și „cuceritorii” ai hotarelor rupsie dela Austria și Ungarie, — și nu au blăndeșă și dulcesă în purtarea lor față de Croași și Sloveni, ci-pășesc cam de-a călare față de ei. Asta rănește adânc mândria Croașilor.

Tot așa e cu Slovencii rupși dela Austria. Și ei, trăind în familia de popoare ale Austriei, cu școli înaltate, cari oamant cu cultură mai sponită ca a Sârbilor. Și tot așa se simt și ei jgâși prin pășirea de „stăpîn” a Sârbilor față de ei.

Cam acelaș lucru îi spua cel din Bosnia și Herțegovina, alipșii Austriei de vre o 40 de ani.

Și acum toate gazetele sunt pline de vești, că — în Croația Slavonia a leși la suprafață o mișcare politică foarte puternică, care cere, ca Croașii, Slavoniei, Bosniei și Herțegovinei, să i-se de o autonomie foarte largă (drept de

ocărmlire de sine) avind cu Belgradul doar capul țării aceleș și armate și unele lucruri cari în loc mai unitatea statului la oială. Ba ci-că ei merg așa departe în cererea lor, că doresc, ca țările lor să fie vestite ca „republică”, cu Președintele în Agram. Nu vreau să se mai supună guvernului din Belgrad!

Și fiindcă la Genova se adună acum cu mare sfat al țării, și fiindcă la acel sfat Jugoslavia își trimite și ea solul său, în numele Sârbiei Mari, — ei, Croașii-Slavoniei cer, ca țările soarele lor, Croația-Slavonia-Bosnia, să-și aibă acolo solul lor deosebit de al Sârbiei, căci nu canosc acestuia dreptul de a vorbi și în numele lor...

Gavernul din Belgrad nu doarme pe perini moi decînd s'a dat pe față puternica nemulțumire a țării lor alipite la Sîrbia, cu stăpînirea ce le vine dela Belgrad.

O plantă prea neluată în samă pe la noi.

— Floarea Soarelui. —

Ca nici odată, acum ea aduce câștig însemnat celui ce o cultivă.

Gazeta economică „Cîmpul” dela București slăruie foarte mult ca plugarii să dea toată luarea aminte cultivării „Floarei Soarelui”, arătînd multele foloase ce imbie ea economului. Dăm și noi cele scrise despre această plantă, atrăgînd luarea aminte a cetitorilor țărani mai ales de prin ținaturile șesozse.

„Floarea Soarelui”

Numită astfel, fiindcă floarei privește mereu către soare, ea a fost adusă din America, de unde a venit porumbul (cucuruzul) cartofii și tutunul. În Rusia se cultivă (se pune) foarte multă Floarea Soarelui mai ales în partea de jos a țării, pe lângă Marea Neagră, și de acolo a trecut în Basarabia, Moldova și apoi în toată România (veche).

Floarea soarelui este o plantă, care ajunge în pămînturile bune și bine lucrate, la o înălțime de 2 metri și jumătate, grosimea tulpinii atingînd pe cea a mîinii și floarea ei ajungînd uneori la 45—50 c. m. în lățime (dela o dungă la alta).

Foloasele și veniturile ce ni le dă această plantă, atrag luarea aminte a agricultorilor (iucrătorilor de pămînt) și, în părțile unde plugarii s'au obișnuit cu pușcarea ei, ei sunt foarte mulțumși de ea. Astfel pe lângă somințe, cari dau 17—25 saci la hectar, care sa plătesc foarte bine, ea mai dă și 3—4500 kgr. de lugari (tulei) la hecctar.

Somințele conțin grăsimă și dau pînă stăorcere, 25—50 Is sată, ulei foarte bun care se întrebuințează la mîncare,

la facerea vâpselor pentru zugrăvit, la hrana păsărilor, etc.

Lugerii (cotoarele, tuleii) se întrebuințează pentru foc, înlocuind paze și tizecul. În părțile unde nu sunt păcuri și locuitorii încălzesc odăile și gătesc mâncarea cu paze, acești lugeri sunt o adevărată binefacere. Fiecare și căldura care odău, e aproape ca aceea a lemnului de brad, și mâncarea se poate pregăti cu ușurință. Jadetele lipsite de păduri, Ialomița, Brăila, Dobrogea și aproape tot șesul Dunării, folosesc deosebit, dacă cultivă această plantă; vor câștiga bune sarale de pe urma semintelor, din care se scoate uleiul atât de căutat și scump și de care se simte atât de mare nevoie, și vor avea și un bun material de foc.

Cultura (îngrijirea) ei nu este atât de anevoioasă, este la fel ca și a porumbului (cucuruzului).

Îi trebuie mai multă căldură ca la celelalte cereale (bucate), grâu, orz și ovăș, și de aceea îi prieste bine în șesurile țării. Pământul pe care crește și dă rod mai îmbelșugat, este acelaș pe care grâul și porumbul reușesc. Se înțelege că cu cât pământul va fi mai gras, cu atât și roada va fi mai mare și lugerii mai puternic dezvoltati.

Cultura ei merge și în păminturile nisipoase, dar fiindcă în aceste locuri, hrana e mai puțină, plantele vor fi mai mici și cătățimea de sămânță se vom căpăta, va fi de asemenea mai mică.

De obicei se pune după păicease, ca ori și care prăgitoare (ca plantele de săpat). Lucrările pământului ce se fac pentru cultura acestei plante, sunt aceleași ca și pentru porumb. Un egor din toamnă sau primăvara timpuriu, cât mai adânc și o arătură și grăpătură înainte de semănat.

Semănatul ei se face ca și la porumb sau fasole: după plug cu sepa, cu parul, călcăiul sau cu mașina. Se pune câte 4—5 semințe într'un cuib la o depărtare de 60 cm, între cuiburi și 80 cm. până la 1 m. între rânduri. Se obișnuiește a se cultiva prin porumb, dar cel mai bine e dacă o cultivăm singură. Cătățimea de sămânță ce ne trebuie la un hectar, este de 10—15 kgr, când o semănăm în cuiburi.

Timpul semănatului este în luna Aprilie, când nu mai sunt geruri de temut.

Se prăgăte de două ori și se mușuroiește. Nu trebuie să se lasă în fiecare cuib decât un fir, căci numai așa vom obține lugeri puternici și flori mari. Dacă este prea densă firele rămân subțiri și florile mici, — de u-

semenea fiecărui fir i se lasă numai 3—4 flori.

După mușoroit nu i se dă nici o lucrare până la recoltat (cules). Recolta se face prin luna Septembrie. Cu un cuțit se taie roatele și se cară, punându-se la un loc ferit de ploaie, ca să se ubuce mai bine. Semințele se scot, frecându-se florile una de alta și apoi se vântură.

Lugerii se taie cu secerea, se fac snopi, se cară și se clădesc în siri până iarna când sunt întrebuințați la foc. Cum s'a spus un hectar (1 jugăr și trei sferturi) cu floarea soarelui, ne dă 17—25 saci de sămânță la ha. în greutate de 35—48 kgr. fiecare sac și 3—4500 kgr. lugere.

În afară de câștigul care ni-l aduce floarea soarelui având foile late, umbrește pământul și lasă locul curat de buruieni. După ea merge bine cerealelor de primăvară.

Este o plantă care dă venit frumos, mai ales în timpurile acestea, când uleiul este așa de scump și agricultorii vor câștiga după urma culturii ei.

V. Georgescu.

NOUTĂȚI

Dr. Ștefan C. Pop, fost ministru, candidat de deputat al Partidului Național la Pâncota și la Șiria, având încă 2 și 3 contracandidați, liberali, țărăniști, averscani, — nu a putut fi ales la întâia votare în nici unul din cele 2 cercuri. A fost înse între cei 2 cu voturi mai multe, având astfel a se vote nou asupra dsale și a potrivitului liberal la Pâncota, între dsa și potrivitul țărănist la Șiria.

Liberalul dela Pâncota, n'a cutezat să mai ia lupta a doua oară, știind că îl va înfrânge marca alipire a poporului în jurul dlui Dr Ștefan C. Pop și de aceea s'a retras (s'a tras napoi) din luptă. În acest cerc se va rândui alegerea nouă la care iară pot candida câți vreau. — În cercul Șiria însă, a doua măsurare al puterilor între cei doi cu voturi mai multe, s'a dat în 17 Martie și dl Dr Ștefan C. Pop a fost ales cu mare majoritate (număr covârșitor) de voturi. Așa dsa este al 24-lea deputat al Partidului Național.

Catedrala gr. orientală română din Cluj se apropie de începerea lucrărilor. Din cele opt planuri ce s'au pregătit de feluriti mari meșteri ingineri, ci-că unul, înaintat de cineva sub numele de „Ivis“ place mai mult și cu bunăsimț acola va fi primit ca temel pentru lucrare, că tare e frumos.

Gvernul ci-că va lua în bugetul de pe anul de față o sumă de 2 ori mai mare ca cea din anul trecut, pentru a sporii fondul de zidire al Catedralei. Cu sumele strânse până acum, se crede că se poate începe lucrarea, și ea va fi începută în luna Aprilie a acestui an.

Se crede că în 4 ani de zile, catedrala va putea fi gata, acolo pe piața din fața Teatrului, pe loc foarte desfătat.

Dr. Ion Agârbiceanu, marele meșter al scrisului de nuvele, schițe, române, minunatul cunosător al sufletului poporului, care e și Director al ziarului „Patria“, fiind ales deputat la **Aiud**, redactorii tuturor foilor românești din Cluj, au hotărât să sârbaze alegerea acestui fruntaș gazetar ca deputat, prin o cină internă la 18 Martie într'un restaurant din Cluj. Cina a avut loc. Redactorii tuturor foilor românești din Cluj, fără deosebire de partid, s'au adunat și au sărbătorit pe Colegul lor, care e o mândrie a gazetăriei și va fi o fală a ei și în sfatul țării.

Sfatul Țării (Parlamentul, adică Adunarea Deputaților și Adunarea Senatorilor non aleși), se deschide în 27 Martie la București, prin Cuvântul Regal și obișnuita paradă. Și Deputații și Senatorii sunt la oaltă în această zi a deschiderii. Iar dela 28 încep a lucra fiecare la casa sa: Deputații în Camera Deputaților, Senatorii în Casa Senatului.

Cele dintii lucrări sunt cele așazise de „validare“, adică de Cercetarea a fiecărei alegeri în sine, și de întărire a ei prin votul sfatului ori de nimicire a alegerii dacă ea se va afla păcătoasă. Desbaterea asupra felului cum s'au făcut alegerile, ar fi să țină poate și o lună de zile, și nici într'o lună nu s'ar putea povăsi toate care s'au făcut și cum s'au făcut... Dar guvernul vestește prin foile sale, că Președintele Adunării Deputaților ca și cel al Senatorilor, nu va da vorbă lungă asupra alegătorilor. Ele vor fi cercetate în Comisia de cercetare aleasă întru acest scop de adunare și ce va propune acea comisie, se va primi fără prea lungă desbatere de către plinul Adunării. Și în chipul acesta în loc de o lună, validările vor fi sfârșite în 4—5 zile. Tot în așa scurtă vreme se vor sfârși desbaterele de răspuns la Mesajin (Cuvântul Regal de deschidere), apoi vor fi aduse, la repezeală, câteva legi din cele mai grabnice; se va cere Adunării împertinicire pentru guvern de a face cheltuelile statului între hotarele bugetului anului de față, — și apoi Sfatul se va închide până în Octobrie, când apoi se va începe adevărata lucrare de aducere de legi, de statuire a bugetului (campăna cheltuelilor și a veniturilor) și celelalte. De acum până în toamnă guvernul va avea timp a se pregăti cu de toate.

Mulțămintă: Dr. Petre Gârboviceanu directorul societății „Creditul Extern“ din București, deputat, fiind de curind la Cugir, a dat la mama Dșoarei **Tită Muntean**, învățătoare din loc, suma de 500 Lei, iar Dr. Locotenent **G. Nicolau** dela 4 Grăniceri 25 Lei

Dantist Dr. S. Seidner dă consultații, în ORĂȘTIE Piața Aurel Vlaicu 7 (la etaj de-asa-pră prăvălii Ioan Rob). — **Plombe.** — **Scatere de dinți fără durere.** — **Punere de danturi.**

pentru îmbrăcăminte orfanilor de războiu din comună. Le aducem cele mai sincere mulțumite. Comitetul.

Mari răvârsări de ape. Dunărea, umflată de bogăția apelor aduse în ea de rîurile ei laterale, s'a răvârsat, mai ales în partea ce atinge hotarele României. În orașul Orșova au fost coperite sub apă părțile mai joase, de puteai merge cu pluta pe ulițele orașului. Peste 60 de vagoane de cereale (bucate) aflate în magazii în părțile ajunse sub apă, au fost înate de valuri. Asemenea au fost înecate satele vecine. Pagubele sunt de mai multe milioane.

— Din Hîrșova se vestește, că apele Dunării revărsindu-se puternice la satul Oltina, au silit pe locuitori să și iee vitele și ce pot cu ei și să și caute scăpare fugind departe. Cele 25 vagoane fasole și 35 vagoane orz ce se găseau în sat, au fost luate și spălate de apele involburate. Pagube de vre-o 5 milioane numai în această comună.

O întâmplare groasnică s'a petrecut în orașul Iohannesburg: în 12 Martie lucrătorii minieri (băieșii din bășagurile de cărbuni), care intraseră în grevă (încetarea lucrului) de câteva zile, — se adunase și țineau o mare adunare a lor, în care se plîngeau împotriva stăpîniri care nu le împlinesc cererile.

Într'aceea dintr'un aeroplan (mașină de zburst) ce trecea pe deasupra lor, a căzut sau a fost aruncată o bombă puternică de dinamită și aceea a căzut așa de nenorocit, că a nimerit tocmai în mijlocul mulțimii adunate Spărgându-se cu pocnet asurzitor, ea a împorșcat cu mii de schije (tândări de fier) în toate părțile, rănind și omorând aci pe loc peste 500 de muncitori!

Celelalți muncitori, înfuriați grozav de furioasa întâmplare și bănuind că bomba a fost anume aruncată asupra lor, — au lăsat pe unii să lege pe răniți și să ridice pe morți, iar ceilalți, câteva mii, au pornit în tabere furioase asupra orașului, atacind tot ce le venea în cale, spărgind și pustiind. Poliția a ieșit toată în stare de războiu și s'au dat ciocniri sângeroase între muncitorii revoltați și poliția ce încerca a face ordine. **Peste 500 de inși au mai căzut și în aceste lupte de stradă!**

Sămănători de lumină.

Printre acei cari, aflând de buse pentru popor foile noastre, s'au strădui a le răspîndi în anul de față printre țărani, — sfară de cei arătați în numerii trecuți, — avem plăcerea a mai pomeni pe următorii:

Dr. Ioan Dobrescu din Poiana Mărului, ne-a trimis bani pentru 5 abonaji de-scolo.

Dr. Andrei Apost din Noua Roman, ne-a făcut 4 abonaji;

Dr. Petru Goia din Lupeni, ne-a făcut acolo mai mulți abonaji.

Tuturor: Călduroase mulțumiri.

Poșta Redacției.

Mai multora. Ne dați adresa greșită când scrieți: Comuna X, Plasa X... Noi și poșta n'avem nimic cu plasa, ei cu oficiul postal de care se ține șeful d-tale. noi aceleia îi trimitem foaia d-tale, că el să (i-o trimită prin primărie. De pildă unul ne scrie: Boușarul de jos, plasa Hașeg. Dar Boușarul de jos n'are, în treburi de poștă, nimic cu Hașegul, el își capătă poșta din Grădiște. Nouă dară să ne scrii: Boușar poșta din urmă Grădiște, sau Bucova, (dacă mai are poștă) județul Hunedoarei, — atunci îți vor fi lenovle bine, dar nu îndrămându-ne spre Hașeg.

Mai multora. Binevoii a ne da numele poștei din urmă (dela care vă trimiți foile și scrisorile) așa cum e statorit el azi o'cios, — și nu cum îi e numirea prin poporul din jur. Pe sigiliul poștei dv. e scris limpede: Reșița-Montană — Banat. De ce ne dai dar adresa „Reșița”, făcându-ne să greșim!

Bl. Vasile Bărlancia în M. Pentru toate trebile Invalizilor, este la cercul de recrutare, la scaunul fiecărui Regiment, un oficiu zis I. O. V. (pentru Invalizi, Orfani și Văduve de război). Acolo primești toate lămuririle de lipsă. Adresează-te la I. O. V. dela regimentul de care te ții. — Dacă de acolo nu capeți răspuns, când ai calea la Sibiu, cearcă acolo la Oficiul I. O. V. care e mai mare peste cele dela regiamente.

Anunțul cu mașina ar costa 15 L. de o punere în foaie. Trimite banii și pe dosul cuponului scrie pe scurt, anunțul.

Dsale Aurel Ruja în Medres. Nu ne cereți alte cărți, afară de cele pe care le scriem în foaie că le avem. Noi nu avem librărie (prăvălie, boltă, de cărți), avem numai câteva tipărite de noi pe ales. Celalalte cerețile la ori-care Librărie (boltă de cărți). Aproape în fiecare oraș este câte una.

Rugări pentru purtat pușcă!

La Tipografia „Libertatea” din Orăștie s'a tipărit zilele astea și se află de vânzare:

Rugare pentru permis (slobozenie) de purtat armă (pușcă), cu Clauzula de recomandare pe ea și cu Raportul către prefectură, — precum și **Certificatul comunal** care trebuie alăturat la rugarea de cerere. Amândouă se înaintează Prefectului județului (fișpanului), care acum el dă slobozenia de purtat armă.

Rugarea se vinde cu 1 Leu. Certificatul comunal cu 25 bani. La fiecare rugare se cer 2 Certificate. A se cere la Tipografia „Libertatea” în Orăștie.

Au sosit:

Mărfuri de coloniale, —
Vinețele de var, frumoase!
vopsele de ouă; — făină, — țărițe, — petrol,
și se vând cu prețuri ieftine, în prăvălia:

Frații Mayer
Orăștie, Str. Mihai Viteazul.

(403) 3-3

„Eroii Nostri.”

prea frumoase cărțile istorice. Cuprind începutul Istoriei Românilor aci în Dacia, și întemeierea Principatelor Moldovei și Munteniei.

Sunt 3 cărțile ce ne erată istoria neamului în zăvinte icoane și cu prezia, care cântă mărirea acelor vremi.

Fiecare Cărțică (1. 2. 3.) se vinde cu 2 Lei trimisă franco, la o altă 6 Lei, — 1 Leu pentru a se pune recomandat la poștă.

Legea Agrară

pentru împărțirea pământului în Ardeal, Banat, Crișana și Maramurș, tradusă

pe înțelesul poporului

se află de vânzare la Tipografia „Libertatea” din Orăștie. E o broșura (carte) de 6 coale de tipar, peste 96 pagini (fețe), și se vinde cu 4 Lei, trimisă franco (poșta plătită).

Dacă se cer cel puțin 5 într'un pachetel, acelea se trimit recomandat (ca să nu se poată perde pe poștă).

Banii se trimit înainte!

Cereri fără înaintarea preșului nu se iau în samă.

Vopsitorie de lână

în Orăștie.

Str. Fabricii Nr. 21.

Subscribul aduc la cunoștința onorabilului public din Orăștie și jur, că ni-am deschis o

vopsitorie de lână

în care vopseasc tot felul de torturi, în toate colorile și cu prețuri ușoare, rugând binevoitorul sprijin.

(412) 1-2 **Petru Muntean**
vopsitor de lână.

Un învățăcel se primește, între condiții foarte priincioase, în brutăria (concerna de pâne și franzele) alui.

(410) 1-2 **Adolf Müller**
m. brutar în Orăștie.

NOUTAȚI!

în
Stofe pentru domni

și pentru dame

la

Carl Adleff

Orăștie, Str. Mihai Viteazul

(404) 3-4 Nr. 26.

La firma

Ioan Rob, prăvălie de bălărie, cânie și ferărie în Orăștie, piața Aurel Vlaicu, — se caută

o calfă și 1 învățăcel.
(406) 1-2

O calfa pentru meseria de rotar, află îndată primire la subscribul.

Tot aci un învățăcel de 14 până în 15 ani.

(411) 1-2 **Jacob Russu**
Vinerea, p. Cugir, jud. Hunedoara.

Trei case, de vânzare,

sunt în Orăștie și anume:
Casa Nr. 18, din strada Romoșelului, stând din 3 odăi, bucătărie, 2 pivniși, lemnașie, șopruți, cocină, etc.

Casa Nr. 20, din aceeași stradă, cu 3 odăi, bucătărie, grajd, șopruți, megarie de lemne, grădină.

Casa Nr. 22, din aceeași stradă, stând din 4 odăi, bucătărie, pivnișă, grajd, grădină, — etc.

Se pot vedea ori-când. Informații se dau în casă sub Nr. 20.
(409) 1-1.

Banca Centrală

PENTRU INDUSTRIE ȘI COMERȚ, SOCIETATE PE ACȚII
— CLUJ. — Filială principală: Sibiu. —

strada Cisnădiei No. 7 etajul al II-lea
Capital Lei 50 milioane. Fond de rezervă L 16 mil.
Centrala în Cluj, Strada Regina Maria Nr. 6.
— Edificiul propriu. — Telefon: 783 și 183.

Legături directe cu străinătatea
Mari magazii de mărfuri la toate filialele.
EXPORT-IMPORT

Secția de mărfuri și Secția de cereale
Importă și exportă, cumpără și vinde tot felul de mărfuri coloniale, de băcănie, textile, cereale și produse agronomice.

Secția de Bancă și Secția industrială
se ocupă cu totfelul de afaceri bancare, finanțizează, nașionalizează și crează noi ramii de industrii.

Secția de organizare și secția Americană
fac acviziția și propagandă cuvenită, dau informațiuni și sfaturi binevoitoare gratuit tuturor acelorora cari li-se adresează.

Asignate și cecuri americane, dolari,
precum și libele de depunere dela atle bănci străine, se primesc spre încasare, aducându-se banii la noi fără cheltuială și eliberându-se imediat libel de depunere.

Pentru Depuneri spre fructificare dăm:
în Cont-curent 4 1/2% netto
pe libel de depunere cu abdicere reglement. 5% - 5 1/2% netto
pe libel de depunere cu termen fix de 1 an și
după sume mai mari 6% netto
(394) 2- Darea după interese o plătește Institutul.

Dolari, asignate și cecuri americane, se primesc spre încasare și depunerile se primesc spre păstrare și fructificare totdeauna sub cele mai favorabile condițiuni la:
Banca Centrală Cluj str. Regina Maria Nr. 6.
Banca Centrală, Filiala Alba-Iulia (fosta bancă „Julia”)
Banca Centrală, Filiala Arad Piața Boros Béni Nr. 3.
Banca Centrală Filiala Hașeg, (f. bancă „Hașegana”)
Banca Centrală, Filiala Oradea-mare, (f. b. Sentinela)
Banca Centrală, Filiala Sibiu, str. Cisnădiei Nr. 7. II.
Banca Centrală, Filiala Turda, (f. bancă „Arleşana”)

Sprijiniți **BANCA CENTRALĂ** căci este cel mai mare Institutul industrial și comercial al nostru, înființat cu capital curat românesc-ardelenesc. — Prin muncă neobosită și chibznică cu rost și-a cretat în scurtă vreme un loc de frunte.